

28.11.2022 – 115 ROCZNICA ŚMIERCI STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO

(1869-1907)

Krótką notatka o STANISŁAWIE WYSPIAŃSKIM

15 stycznia 1869 roku w Krakowie urodził się Stanisław Wyspiański, jeden z najwybitniejszych polskich artystów, nie tylko epoki, w której tworzył, ale historii Polski w ogóle. Autor „Nocy listopadowej” i „Wesela” uznawany jest za „czwartego wieszca” obok trzech największych polskich pisarzy romantyzmu – Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego.

Wyspiański był jednym z najbardziej wszechstronnych artystów swojego pokolenia. Oprócz malowania zajmował się pisaniem – poezji i dramatów – reżyserią, scenografią, tworzeniem witraży i elewacji, architekturą budowlaną i wnętrz oraz projektowaniem mebli.

Stanisław Wyspiański miał bardzo dobre warunki do tego, żeby stać się artystą. Urodził się w Krakowie, mieście sztuki, a jego ojciec był rzeźbiarzem. Stanisław studiował m.in. na Akademii Sztuk Pięknych, gdzie jednym z jego nauczycieli był Jan Matejko. Wraz z nim Wyspiański pracował przy renowacji kościoła Mariackiego.

Jedną z pracowni Wyspiańskiego znajdowała się na ulicy Krowoderskiej. Z okna mieszkania pochodzą słynne widoki na Kopiec Kościuszki uwiecznione na obrazach malarza. Znajomi Wyspiańskiego dziwili się, dlaczego artysta na swoją pracownię wybrał miejsce tak oddalone od centrum. Dziś róg Krowoderskiej i Alei Trzech Wieszczów mieści się w ścisłym centrum miasta. Przeszło sto lat temu, co widać na obrazach Wyspiańskiego, znajdował się praktycznie w szarym polu.

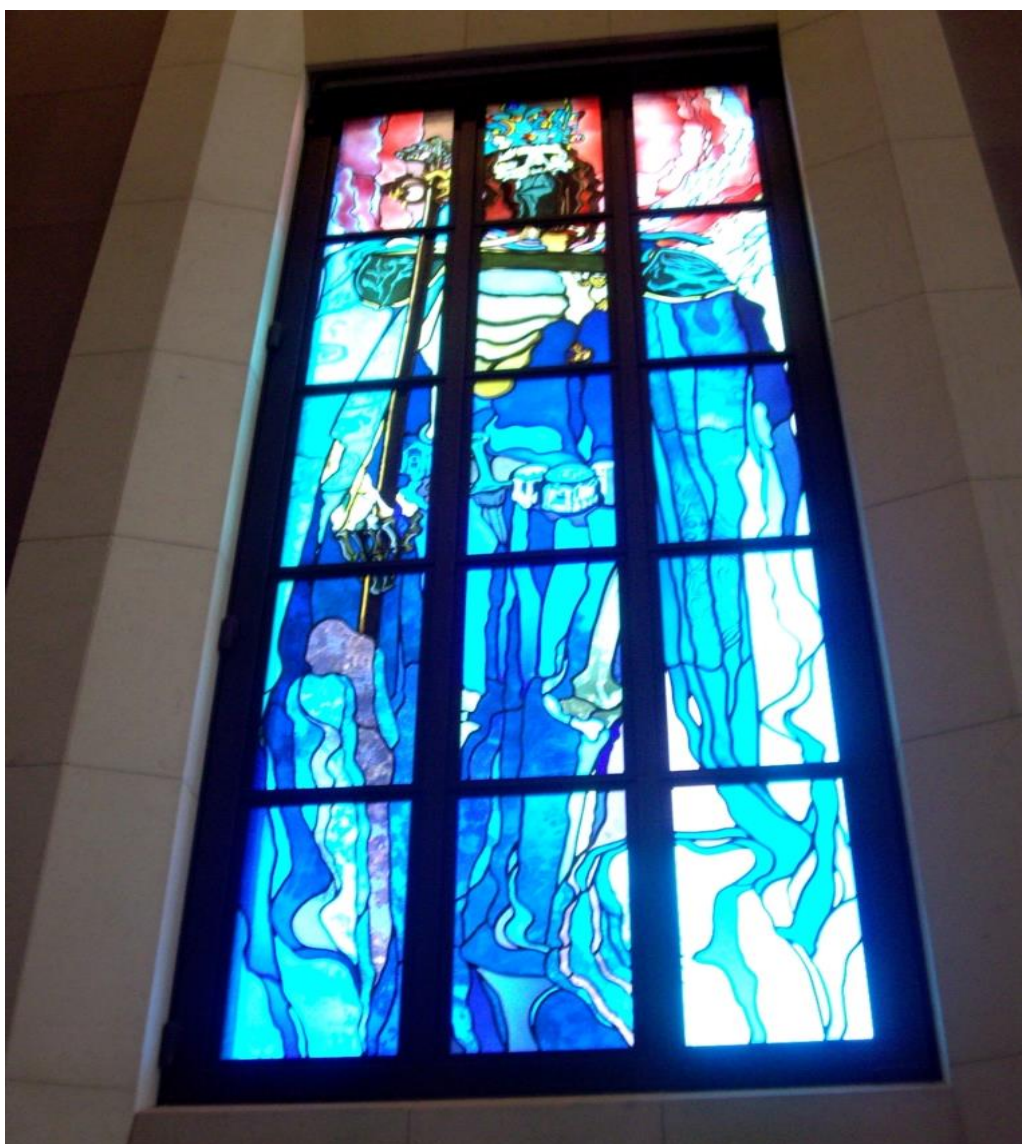
W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się makieta stworzona według koncepcji Wyspiańskiego, przedstawiająca alternatywną wersję rozbudowy Zamku Królewskiego na Wawelu. Projekt o roboczej nazwie Wawel Akropolis zakładał stworzenie na wzgórzu wawelskim m.in. siedziby Sejmu, Senatu, Muzeum Narodowego i dużego stadionu widowiskowo-sportowego. Całość wzorowana była na antycznych wzorcach państw-miast.

autor: Robert Szediwy / GNU Licencja Wolnej Dokumentacji / wikipedia.org

Dzięki stypendium za wybitne osiągnięcia podczas studiów Stanisław Wyspiański miał okazję podróżować po świecie – spędził trzy lata we Francji, a przy okazji zwiedził m.in. Włochy, Szwajcarię i Austrię.

W Pawilonie Wyspiańskiego, znajdującym się przy placu Wszystkich Świętych w Krakowie, odtworzone zostały trzy wielkoformatowe witraże według projektu artysty. Pawilon, który jest siedzibą między innymi działu literackiego Krakowskiego Biura Festiwalowego i punktu Info Kraków, stworzony został ku pamięci Stanisława Wyspiańskiego – jednego z najwybitniejszych mieszkańców Krakowa. W 2017 roku mieszkańcy Krakowa mogli podziwiać prace Wyspiańskiego na przystankach tramwajowych, które zostały „ubrane” w dzieła artysty.

autor: ♣ ł u m i è r e ♣ / Creative Commons UA 2.0 / wikipedia.org

„Wesele” – dzieło Wyspiańskiego – uznawane jest za najważniejszy polski dramat XX wieku, perfekcyjnie obnażający polskie cechy narodowe, sytuację polityczną, ekonomiczną i społeczną lat, w których tworzył artysta. „Wesele” było wielokrotnie wystawiane przez wybitnych polskich reżyserów. Wśród adaptacji filmowych trzeba wymienić ekranizację Andrzeja Wajdy z 1972 roku oraz teatralną, eksperymentalną inscenizację w reżyserii Jana Klaty z Anną Dymną, Janem Peszkiem i Anną Radwan w obsadzie oraz muzyką black metalowego zespołu Furia graną na żywo.

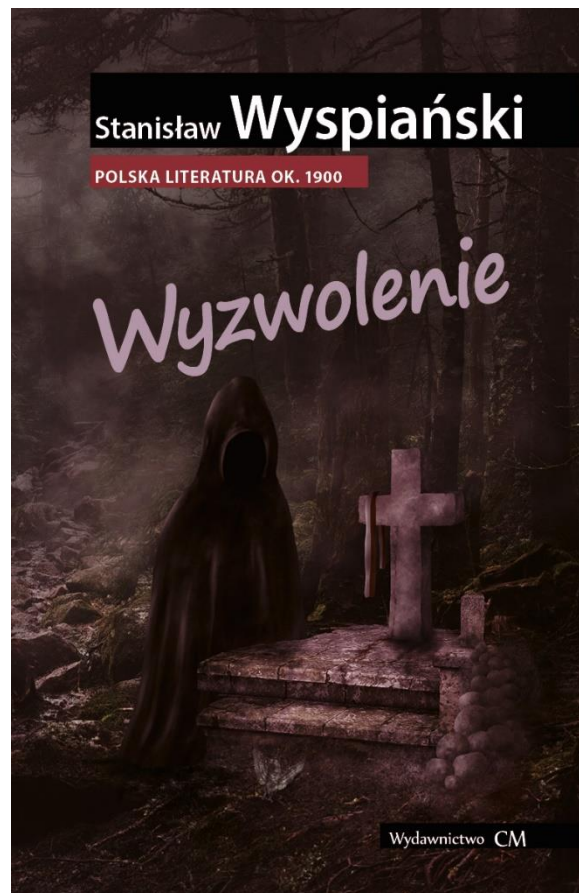
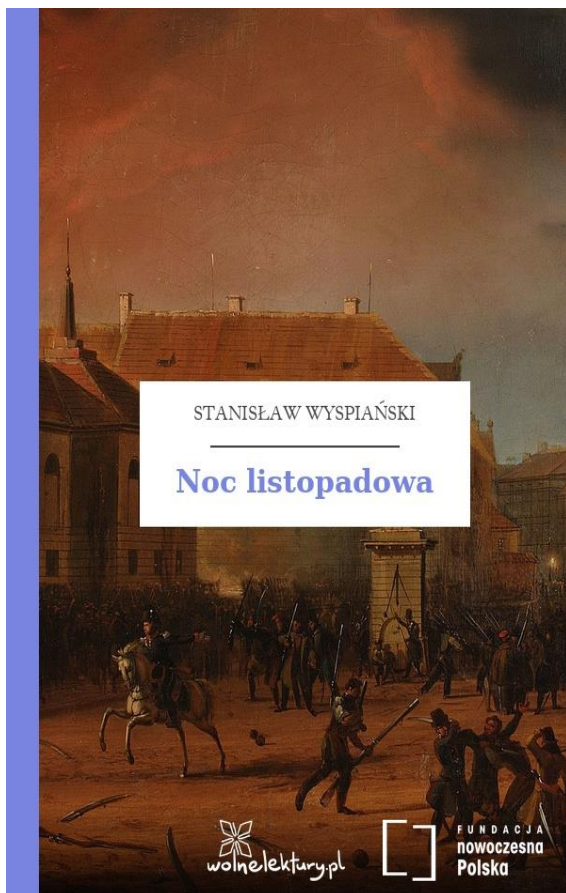
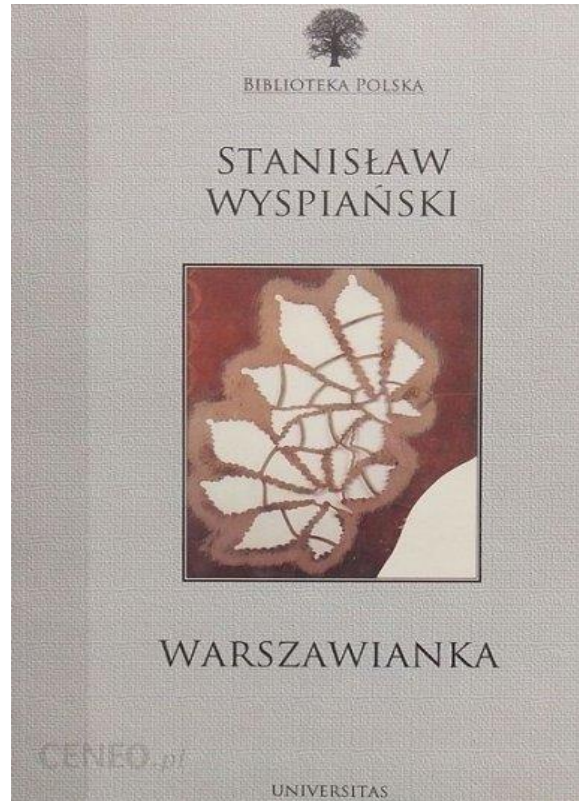
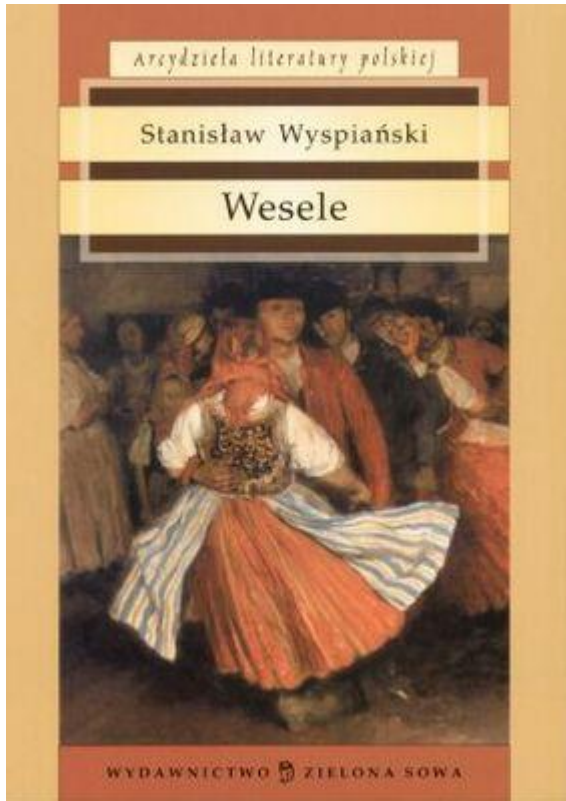
Polski raper Sokół, założyciel WWO – jednej z najbardziej znanych formacji hip-hopowych w Polsce – jest praprawnukiem Wyspiańskiego. Sokół wielokrotnie odwoływał się do twórczości swojego przodka, najbardziej znaną adaptacją wiersza Wyspiańskiego jest utwór „Niech nikt nad grobem mi nie płacze” z albumu „Poeci”.

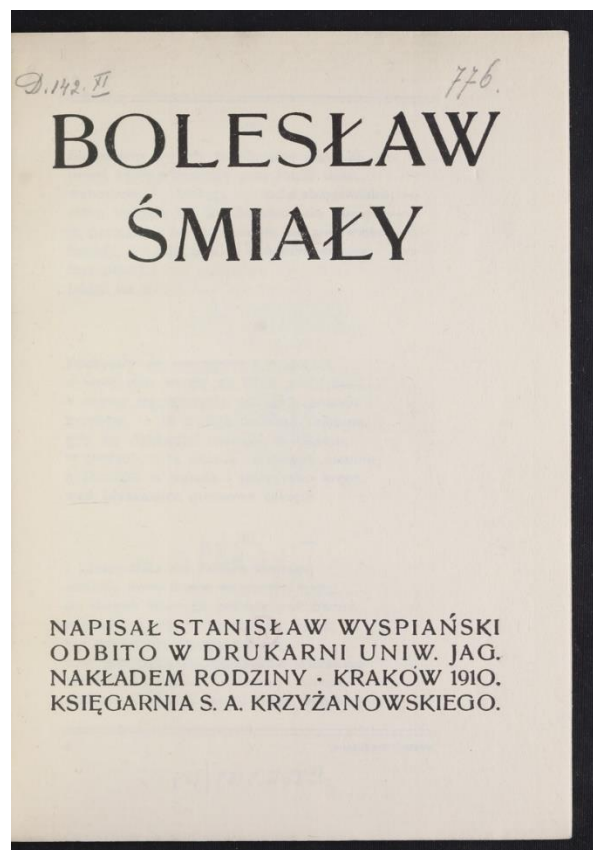
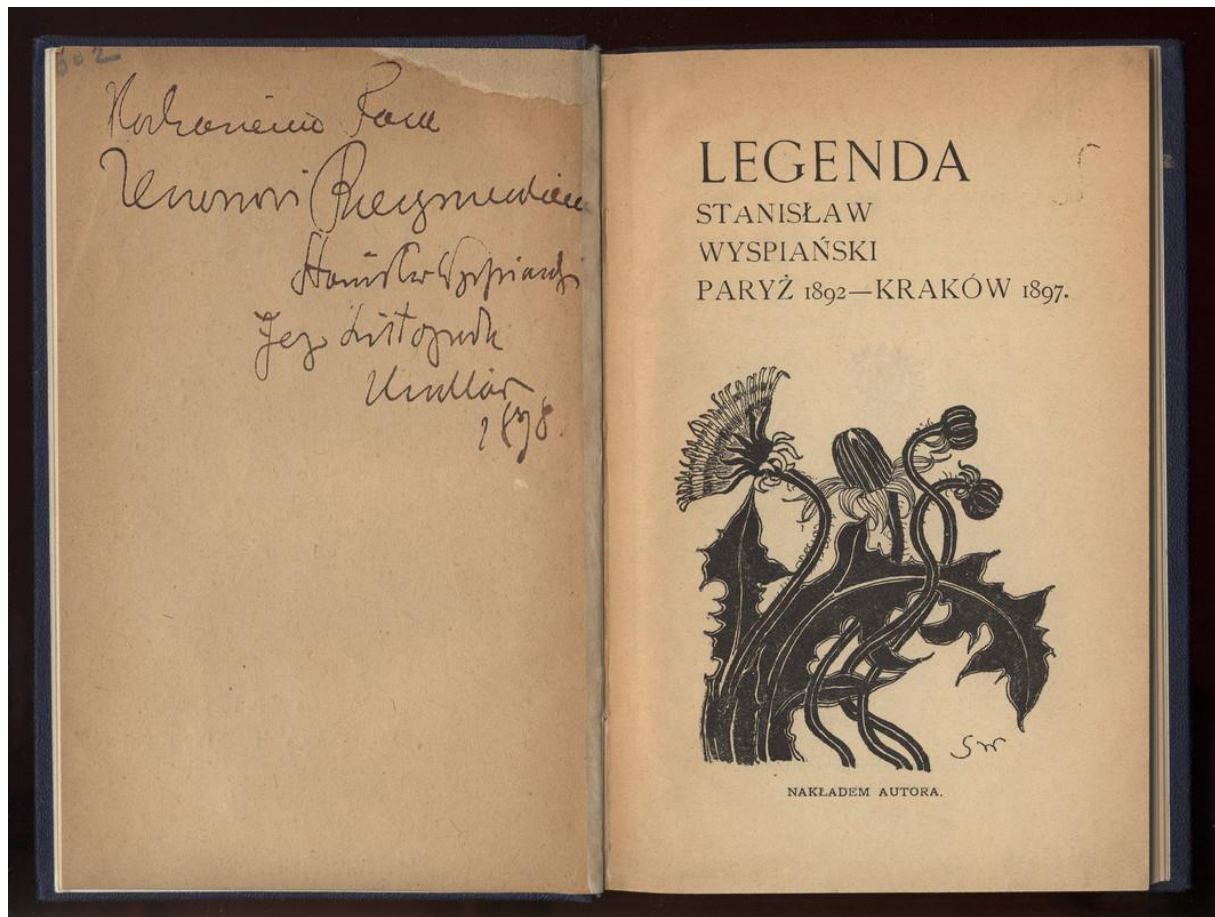
Oprócz zajmowania się sztuką Stanisław Wyspiański angażował się też politycznie. W 1905 roku został wybrany do Rady Miasta Krakowa. Niestety nie wypełnił mandatu do końca – dwa lata później zmarł.

Dorobek artystyczny Wyspiańskiego jest imponujący. Artysta pozostawił po sobie setki szkiców, obrazów, witraży, projektów, kilkanaście dramatów oraz bardzo dużo notatek i zapisków. Aż trudno uwierzyć, że żył zaledwie 38 lat. W 1907 roku zmarł na kiłę, która w tamtych czasach była nieuleczalną chorobą. Artysta został pochowany w Krypcie Zasłużonych na Skałce.

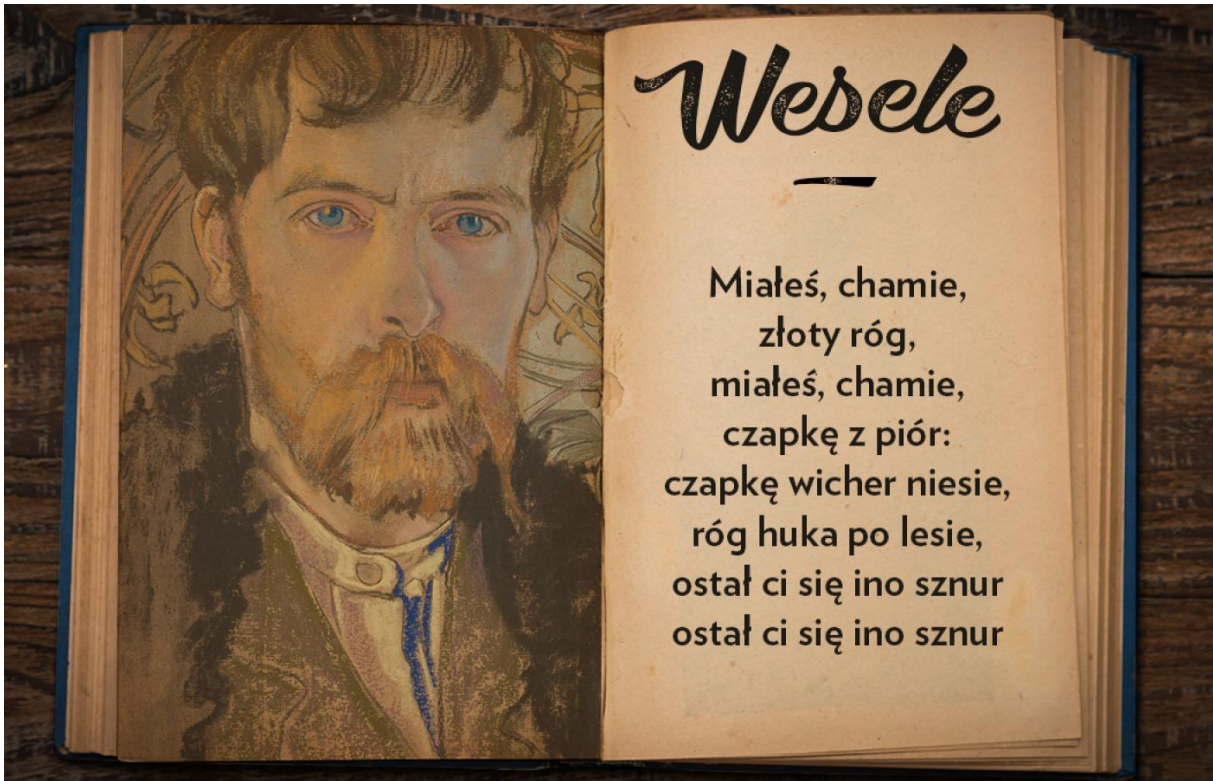
Źródło: <https://czytajpl.pl/2019/01/15/stanislaw-wyspianski-ciekawostki-o-autorze-wesela/>

ZNANE UTWORY

SŁYNNE CYTATY

"Musimy coś zrobić,
co by od nas zależało,
zważywszy, że dzieje się
tak dużo, co nie zależy od nikogo."

wielki Stanisław Wyspiański

” WielkieSlova.pl

"Polska to wielka rzecz."

-Stanisław Wyspiański

*Życie jest jak ogień, który zżera
wszystkie soki i mięsz po
kawale. Pali nas, dając nam
blask i ciepło przez chwilę
przemijającą.*

Życie

"Idziesz przez świat i
światu dajesz kształt przez
twoje czyny. Spójrz w świat,
we świata kształt, a ujrzysz
twoje winy."
Stanisław Wyspiański

cytaty.4stars.pl

***Wyście sobie, a my sobie. Każdy
sobie
rzepkę
skrobie.***

Stanisław Wyspiański